

Rune Hunshamar er tilbake på pukkverket i Lier, stedet som endret livet hans. – Jeg hadde ikke tenkt at det som skjedde den dagen skulle ramme meg, forteller han.

OVERLEVDE BILBOMBEN SOM DREPTTE MAKKEREN

25. mars 1991 gikk en bilbombe av i pukkverket på Lierskogen. Få meter unna kjempet Roy Arne Steen (27) for livet, mens Rune Hunshamar (24) utførte førstehjelp. Det forgyeves. I lang tid skulle Rune bære på sorg og skyldfølelse etter tapet av makkeren, før han skjønnte hva som egentlig lå bak. Nå 30 år senere, ønsker han å hjelpe andre, og stille som den hjelpen han en gang trengte selv.

Tekst og foto: Frida Benjaminsen Egge

Jeg setter meg i passasjeretsetet, der Roy Arne Steen satt den 25. mars 1991. Rune Hunshamar (57) sitter seg i føreretsetet. Han skal ta meg med på reisen fra han våknet den skjebnesvangre dagen for 31 år siden, til eksplosjonen fant sted. Rune starter bilen, og begynner å fortelle.

En normal morgen

Det er mandag etter palmesøndag. Rune står opp som normalt, spiser frokost og leser avisa. Alt er i rutine. Det er kun 8 måneder siden han uteksaminerte seg fra politiskolen.

Rune går ut og setter seg i sin metall blå Volvo 240. Tenningen skrues på, og politiradioen starter. Rune gjenkjenner stemmen til lensmannen.

– Du må komme og fortelle om det som har skjedd, så tar vi det derfra.
– Det er mottatt, svarer en på politiradioen.

Det fylles opp med spenning i kroppen. Det var ikke vanlig at lensmannen var på sambandet så tidlig om morgningen. Han kjører mot lensmannskontoret, nysgjerrig over hva som har skjedd.

En betydelig tilfeldighet

Vi kjører inn en trang innkjørsel. Det som tidligere var en grusvei, har nå blitt inngrodd av busker og ugress. Til venstre for oss står en nedslitt enebolig. Det er det gamle lensmannskontoret. Foran står det en dobbeltgarasje.

Som den yngste betjenten hadde Rune normalt sett ikke lov til å parkere foran garasjeporten, men den dagen ville han teste grensene. Til høyre for han står bilen til Roy Arne, en Volvo 245. Lite visste Rune at dette ville redde livet hans senere den dagen.

Sprengt hus på Lierskogen

Rune går inn til lensmannskontoret, hvor han møter på makkeren, Roy Arne.

– Har du hørt at Peder har sprengt et hus på Lierskogen i dag?

– Nei det har jeg ikke hørt, svarer Rune.

Lensmannen forteller at gjerningsmannen hadde sprengt et hus i Lierskogen rundt 05:30 tiden.

Patruljer fra Drammen, Asker, Lier og Røyken er på leting, men ingen har funnet han. En ny patrulje må ut for å lete. Roy Arne snur seg mot Rune.
– Du og jeg Rune, sier han.

Rune kjenner på en indre uro. Peder (som gjerningsmannen het) var en de kjente fra tidligere. Rune hadde selv stoppet han to uker tidligere for promillekjøring. Han opplevde Peder som harmløs, da han aldri hadde vært sinna eller verbalt truende, men kjente likevel på en usikkerhet.
– Vi må da være forsiktige da, han har tross alt sprengt et hus, svarer Rune mens de går mot utgangsdøra.

Den siste kjøreturen

Roy Arne rusler med nøklene i lomma på vei ut av kontoret. Rune forstår at Roy Arne skal kjøre. De er begge i sivil og bruker egne biler.
– Denne blir ikke lett å flytte på. Du får kjøre du, jeg skal bare hente brillene mine, sier Roy Arne.

Bilen til Roy Arne var sperret inne av bilen til lensmannen. Rune blir dermed sjåfør og setter seg i fører-setet. Roy Arne kommer like etter, og setter seg i passasjeret.

Makkerne patruljerer rundt i Lierområdet. Siden Rune hadde stoppet Peder to uker før, husket han hvordan bilen hans så ut. På politiradioen får de melding fra lensmannen.
– Vi har fått melding om at noen tror de har observert bilen til Peder i Lierskogen pukkverk. Kjør dit og møt meg der.
– Det er mottatt, svarer Roy Arne og henger tilbake mikrofonen på politiradioen.

Å bli dratt tilbake i tid

Rune og jeg kjører fra det som tidligere var Lier lensmannskontor, og tar samme rute som han og Roy Arne kjørte opp til Lier pukkverk. Bommen for å komme seg videre opp mot pukkverket er lukket, så vi tar turen til fots. Foran oss står det digre hauger med sand og stein. Skråningen der eksplosjonen fant sted er sprengt til grus, men vi kan se hvor den en gang har vært. Rune ser seg rundt.

– Stedet har endret seg mye siden da, men følelsen kjennes lik, sier han og peker opp mot der eksplosjonen hendte. Gåsehuden beveger seg opp armene på oss begge.

Den siste samtalen

Makkerne ankommer pukkverket. I området rundt dem er det plassert store hauger med grus og stein.

Snøen ligger enda etter vinteren som har vært, og den dekker til noen av grustoppene.
En arbeider møter dem og peker opp mot en skråning.
– Han er der oppe.

Rune ser ut av vinduet og skimter den burgunderrøde varebilen til Peder. Det er spor i snøen etter han kjørte opp tidligere den dagen. Makkerne følger sporene og kjører opp den glatte åsryggen, til de er på høyde med varebilen.
Det er da Rune spør Roy Arne.
– Skal vi rett fram eller til høyre?
– Du skal rett fram, svarer Roy Arne.

Dette er den siste samtalen makkerne skal ha sammen. Rune kjører rett fram.

Har han glemt håndjern?

De møter blikket til Peder som sitter i bilen foran dem. Det kommer eksos ut av bilen hans. Motoren går enda. Rune kjører enda i samme hjulspor mot varebilen. Det går sakte i første gir.

– Nå er det nok, utrykker en stemme i hodet til Rune.
Han flytter foten fra gasspedalen til bremsen, og stopper bilen. Det er rundt 12 meter mellom makkerne og Peder.

Roy Arne åpner bildøra, og går mot varebilen. Rune skrur av tenningen. Så kommer han på, hadde Roy Arne med seg håndjern? Han kunne ikke huske å ha sett dem i bukselinning til makkeren, der han vanligvis hadde dem. En ring på innsiden av lomma, og en ring på utsiden. Han får ta med sine egne, for å være på den sikre siden.

Rune holder den ene hånda på rattet, og fører den andre inn i hanskerommet. Han kjenner etter det kalde stålet, og tar tak i det. Så kommer det et vanvittig smell.

110kg dynamitt

Trykket er stort. Splintregn hagler i området, og mange går tvers gjennom bilen. Over 110 kg med dynamitt har blitt sprengt av. Bilen er totalvraket.

Det piper i ørene. Lukten av dynamitt brenner seg i nesa. Rune ligger i fosterstilling i bilen, før han våger å reise seg opp. Ruten er knust, nærmest pulverisert. Det er røyk, flammer og sot over alt. Han ser ingenting. Snøen som en gang var hvit har nå blitt svart. Rune tar seg for øynene, men når han ser ned på hånden er den full av blod.

– Det har vært en eksplosjon, antar Roy Arne er hardt skadd. Jeg trenger ambulanse og luftambulans. Jeg blør litt, men det gjør ikke noe, sier Rune til politiradioen og slipper sendeknappen.
Så er det helt stille. Ingen svar. Var politiradioen ødelagt?

– Ellen trenger deg

Det driver av røyk. Rune kjenner enda på piping i ørene. Men hvor er makkeren hans? Han lukker opp døra og ser utover åstedet. Det brenner rundt han. Snøen er dekket av blod og dynamittrester. Så får han øye på Roy Arne. Han ligger 4-5 meter unna bilen, på ryggen, helt urørlig. Rune løper bort.

– Roy Arne kan du høre meg? Kom igjen Roy Arne, Ellen (Roy Arnes kone) trenger deg, roper Rune til makkeren. Ikke svar.

Det ble estimert 110 kg dynamitt i bilbommen som gikk av omtrent 12 meter foran bilen til Rune. Foto: Privat.

–Hvis en kan lære av min historie, og få et bedre liv eller gjøre gode valg uten å måtte oppleve noe ille i livet, så har ikke Roy Arnes død vært forgjeves.

Han forsøker hjerte lungeredning, men munnen til Roy Arne vil ikke åpne seg. En gang til. Fortvilelsen bygger seg opp. Den neste tanken som faller inn, er nakkeskade. Rune skyver venstrehånden sin i nakke-gropa til Roy Arne, og den andre i bakhodet. Så løfter han opp.

Roy Arne våkner, og hoster opp blod. Han puster hurtig, men med rytmisk bevegelse.

– Kan du høre meg? Har du det vondt? skriker Rune. Roy arne stønner. Rune tolker det som et ja. – Kom igjen Roy arne, Ellen trenger deg, gjentar Rune til makkeren. Rune ser på Roy Arne. Kroppen hans ser ut til å være klort med jernklør. Klærne hans var brent av. Rune lar han ligge, og kjenner etter rytmen på pusten hans, gjennom fingrene sine.

Hvor er trusselen?

Så kommer han på – hvor er Peder? Rune slipper blikkontakten med ansiktet til Roy Arne. Alt går fra fullt fokus, til sakte film. Det føles ut som en transe. Koblingen fra øynene til hjernen funker ikke. Det går bilde for bilde. Rune ser etter bilen til Peder, men der den burgunderøde varebilen en gang stod, var det kun en motor igjen. Det er da han forstår. Peder er borte.

Når nødetatene ankommer åstedet, fraktes Roy Arne med luftambulansen, men dør senere på operasjonsbordet. Rune settes i en politibil og fraktes til lensmannskontoret.

Dagene etter bilbomben

Vi setter oss tilbake i bilen. Det er stille. Ved siden av meg sitter en mer preget Rune enn han som startet bilen for en times tid siden. Jeg forstår at det er vanskelig for han.

Rune beskriver tiden etter eksplosjonen som både vond og tung. Det bygget seg opp en skam og skyldfølelse han ikke klarte å ta tak i. Makkeren var livstruende skadd, og der satt han med kun en plasterlapp i panna. Gråten presset seg på, men han fikk det ikke ut. Etter hvert ble han innkalt til politimesteren, som ønsket å snakke med han. Rune ble tilbudt psykolog, men valgte å avslå tilbudet, noe han i dag beskriver som en av hans største feil. Det skal han i lang tid betale en høy pris for.

Dagene går, og de vanlige hverdagslige oppgavene oppleves mer krevende enn før. Rollen som kjæreste, sønn, bror og etter hvert pappa, endret seg fra å være en glede til en sorg. Rune satt med en skyldfølelse over at det var noe kun han fikk oppleve, og ikke Roy Arne.

Foredrag som terapi

Etter mange søvnløse netter med gjenoppleveling av hendelsesforløpet, velger Rune å skrive ned opplevelsen. Sent på kvelden dro han til lensmannskontoret, og satte seg ned for å skrive. Det førte til 30 tettekrevne sider, som ble skrevet ut i fem eksemplarer. Et av dem ble sendt til en av Runes forbilder på tiden, Tor Stein Hagen, som jobbet for politiet i utrykningsenheten (UEH).

I et intervju med Tor Stein, beskriver han teksten til Rune som noe av det sterkeste han har lest. Hvordan han var villig til å gi av seg selv, og være ærlig. Selv om skrivet vekket følelser Tor Stein hadde fra egne opplevelser i tjenesten, satte han veldig pris på at han fikk det tilsendt.

– Jeg leste så øyet ble stort og vått. Er det mulig at en mann kan være så ærlig og ha gått gjennom så mye følelser, tanker og selvransakelser til å komme til den konklusjonen han har gjort. Jeg har aldri vært borti maken, forteller han.

Tor Stein så et potensiale i hvordan Rune uttrykket historien sin. Han mente Rune burde utvide publikummet sitt, slik at folket fikk høre hans side av historien, i forhold til de ulike versjonene som hadde blitt trykket i media.

– Han var ikke feig, eller gjorde ikke jobben sin. Han gjorde akkurat det han kunne i situasjonen. Hva andre synes og danner seg et bilde av er vanskelig å forstå om du ikke har opplevd noe lignende, legger Tor Stein til.

Allerede våren 1992 stod Rune og holdt foredrag om hendelsen. Han hadde tatt til seg forslagene Tor Stein hadde gitt, og opplevde det som viktig å kunne forsvare, og forklare hva som egentlig skjedde. Samtidig beskriver han det som en form for terapi, uten at han visste det da. Det at folk ville sitte i en time og høre på hans historie, opplevdes godt.

Hjelpe andre med stressmestring

I dag har foredraget utformet seg til noe mer enn bare historien. Gjennom foredraget har Rune et ønske om at folk skal være bevisst sine egne naturlige stressreaksjoner. Han legger til at det var et grunnkurs for kollegastøtte som presenterte han for de naturlige stressrelasjonene. Dette var starten på hva som ville gi han indre svar og ro. Etter kurset forstod han hvorfor han reagerte som han gjorde. Nå ønsker han å kunne gi den kunnskapen videre.

Tor Stein, som fikk Rune til å holde foredrag, har også sett og hørt foredraget i nyere tid. Han legger til at historien er bakgrunnen for foredraget, men at responsen fra publikummet er med på å utvikle hvordan foredraget former seg. Ingen av foredragene er like. Rune får publikum til å kjenne seg igjen, og setter dem fram i lyset. Han får folk til å tørre å fortelle.

– Jeg er bare imponert. Han er dyktig. Framtoningen hans. Det behagelige vesenet hans. Han har en aura av tillitt og respekt, sier Tor Stein.

Ikke en død forgjeves

Rune har alltid klandret seg selv for at han overlevde. Men i dag har han funnet ro etter det som skjedde. Han ser på det viktig som å akseptere livet som er, og leve det forover. – Du må se ut av frontruta, du kan ikke alltid se i bakspeilet. Da blir ikke livet noe bra framover heller, legger han til med et glimt i øyet.

Det har nemlig vokst opp en ny verdi i livet til Rune. Takknemlighet. Etter eksplosjonen setter han mer pris på de små hverdagsøyeblikkene han tidligere ikke ville tenkt over. Han har et avsluttende ønske om at folk skal bli mer takknemlig, og beviste de fine øyeblikkene i livet, da han vet hvor fort livet kan ta slutt.

Til syvende og sist beskriver Rune Roy Arne som en av hans største drivere for foredraget.

– Hvis en kan lære av min historie, og få et bedre liv eller gjøre gode valg uten å måtte oppleve noe ille i livet, så har ikke Roy Arnes død vært forgjeves, sier en rørt Rune før han parkerer bilen etter den følsomme kjøreturen.

Rune ser bort mot åshyllen eksplosjonen fant sted. Han har dratt tilbake til pukkverket flere ganger, og beskriver at følelsen er lik hver gang. Han får gåsehud når han forteller historien.